

Rupea-Cohalm

creație și identitate culturală românească

❖ UNGRA - Galt - Biserica evanghelică fortificată.

Perioada edificării, hramul bisericii și prezentare generală.

Biserica a fost construită în secolul al XIII-lea în stil romanic. Ea purta hramul Sf. Andrei. La început a fost bazilică romanică, cu turn de vest. Portalul de vest, arcul triumfal și ceva resturi de la niște ferestre duble, geminate sunt tot romanice. Biserica evoluează spre o metamorfozare gotică. Posedă un altar în stil baroc de secol XVIII, poate cu influențe Rococo. O pictură cu Răstignirea din veacul al XVI-lea, dintr-un altar mai vechi e expusă în nava bisericii. Biserica are o incintă ovală cu trei bastioane, din care două sunt pătrate și unul poligonal.

Poziționarea localității.

Comuna Ungra este situată în nordul județului, la o distanță de 62 km de Brașov și la doar 7 km sud-sud-est de Rupea, orașul cel mai apropiat.

Atestarea documentară a așezării.

În 1211, într-un act de donație al regelui Ungariei Andrei al II-lea, prin care se donează Țara Bârsei Ordinului Teutonic, se pomenește de Castrum „Noilgiant”. E posibil ca acesta să fi fost o bază militară maghiară.

Situarea bisericii fortificate.

Biserica fortificată se află pe un deal în partea de nord a localității.

Biserica evanghelică.

Nava. Corul. Absidele. Arcul triumfal. Arcadele.

În secolul al XIII-lea sau mai precis între 1270-1280 se construiește o bazilică romanică dotată cu un turn vestic, având un naos principal. Corul eral pătrat cu abside semirotunde, un romanic arc triumfal. Tradiția spune că biserica a fost sfințită cu hramul Sf. Andrei.

Lungimea bisericii era de 36 metri, din care 10 metri reveneau corului. Cinci arcade sunt din piatră de bazalt de culoare roșie-cenușie și se sprijină pe stâlpi tetragonali. Deasupra arcașilor sunt resturi de inscripții scrise cu litere mari. Portalul romanic, arc în plin-cintru, de la parterul turnului indică o transformare treptată.

La biserica din Ungra, navele laterale au fost complet înlăturate, iar arcadele navei centrale s-au astupat. Nu s-a mai păstrat din vechea bazilică decât nava centrală, cu urmele vechilor ferestre geminate. Treptarea portalului cu opt retrageri, dintre care trei toruri în jurul lunetei corespundeau, în ambrazură, probabil la trei perechi de colonete angajate, acum dispărute, și profilul abacului pledează pentru o datare a acestui pars pro toto în deceniul 1270-1280. Inițial, nava era acoperită orizontal, corul și nava laterală aveau bolte în cruce, iar absida o jumătate de cupolă. La construirea bisericii realizate din piatră s-au folosit „pietre romanice” din zonă. Două pietre, cu capete de lei, erodate, sunt „înzidite” la stânga portalului de vest.

❖ UNGRA - Galt - Biserica evanghelică fortificată.

Biserica.

Scurt istoric. Evenimente importante din „viața” bisericii.

În 1494 așezarea Ungra primește o subvenție, un ajutor în valoare de 8 florini pentru lucrări de construire a bisericii, probabil pentru fortificare. La 1500 nava laterală a fost demolată și arcadele au fost astupate, zidite. În 1658, biserica era ruinată, iar la 1667 biserica din Ungra a fost acoperită cu paie. În 1702 au loc reparații la biserică. Acoperișul de paie este înlocuit cu unul de șindrilă. În 1761 apare un nou acoperiș de turn. În 1843, după cutremurele din 1802 și 1829, turnul, avariat fiind, a fost demolat, iar cu acest prilej s-a degajat și portalul de vest. În vremurile mai noi, corul și absidele au primit în locul bolții cu creastă în cruce și a jumătății de cupolă o boltă cilindrică dreaptă cu lunetă la bolți.

Interiorul bisericii.

Altarul.

Este în stil baroc și datează din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. O pictură cu Răstignirea, din secolul al XVI-lea, a fost adusă dintr-un altar vechi în nava bisericii.

Orga.

În 1757 o orgă în stil baroc este construită de Johannes Baumgartner, iar în 1846 e dată mai departe la Ticușu-Vechi. În 1846, actuala orgă este făcută de Heinrich Maywald din Brașov. Ea are nouă plus patru registre.

Clopoțele.

La jumătatea secolului al XIX-lea era un clopot din 1668. În 1967 clopotul ridicat în 1837 mai exista încă.

Fortificația bisericii.

Incinta. Turnurile. Meterezele. Aspectul afumat.

Scurt istoric. Evenimente importante din „viața” fortificației.

Incinta ovală a bisericii evanghelice din Ungra este prevăzută cu trei bastioane, dintre care două pătrate inițiale și unul poligonal, „probabil adăugat ulterior”. Părțile din sud, vest și nord ale turnului se realizează în secolele XV-XVII. Dimensiunea poligoanelor era de 52 x 35 metri, iar zidul inelar „trecea printre turnuri și bastioane fortificate”. La 1600 se realizează în partea de nord-est a bisericii al cincilea turn. Acesta avea metereze în formă de frunze de cruce, ca o treflă. În prezent în locul părții de sud a zidului inelar se construiește o școală. Totodată, se mai realizează și două capele, iar casa parohială se edifică în anul 1826.